

کلیدواژه‌ها: بازی، اسباب بازی، خانه‌های اسباب بازی.

اشاره

«اداره کل سلامت»

شهرداری تهران به منظور رفع نیازهای

کودکان در دسترسی آن‌ها به وسایل بازی مناسب، برقراری

روابط بین هم‌سالان، شناخت پدیده‌ها و آشنایی با رویدادهای جدید، کنش

و واکنش محیط، یادگیری ارتباط با بزرگ‌ترها و در کل، ارتقای سطح فرهنگ

بازی بین خانواده‌های کودکان، در سال ۱۳۸۵ **خانه‌های**

اسباب بازی را در مناطق ۲۲ گانه شهر تهران

تأسیس و راه‌اندازی کرد.

یکی

از فرضیه‌های

روان‌شناسی رشد این است که بازی

رشد هوشی را تسریع می‌کند. در مطالعاتی

که در این زمینه صورت گرفته، مشخص شده

است: «کودکانی که هیچ اسباب بازی ندارند

و یا امکانات چندانی برای بازی ندارند، از

لحاظ شناختی از هم‌سالان خود عقب‌ترند.»

بر اساس این فرضیه، آشنا کردن کودکان با

بازی و داشتن وسیله بازی، یکی از عوامل

تسهیل‌کننده رشد شناختی آن‌هاست.

فیلیپس لون استاین، یکی از

طرفداران مزایای بازی، برنامه‌های طرح

کرد که طی آن، خانواده‌های کم‌درآمد به

اسباب‌بازی دسترسی داشتند. سپس به

مادران این خانواده‌ها آموختند به وسیله این

اسباب‌بازی‌ها با فرزندان خود بازی کنند. در

این‌جا نقش اسباب بازی به عنوان وسیله‌ای

برای تشویق کنش متقابل بین کودک و

مادران از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. از

آن‌جا که تحریکات اجتماعی سهم‌بزرگی در

رشد اولیه کودک دارند، از این رو پیچیدگی و

تنوع اسباب‌بازی‌ها، به‌نحوبارزی با تفاوت‌های

موجود در رشد کودکان (دست‌زدن به اشیاء،

لمس آن‌ها، گرفتن آن‌ها و رفتار پرخاشگرانه)

ارتباط پیدا می‌کند. علاوه بر این، با وجود

اسباب بازی در کنش و واکنش بین کودک و

مادر یا مربی، روابط کلامی آن‌ها نیز افزایش

می‌یابد.

طبیعی است که این موضوع در مورد

کودکان محروم نیز می‌تواند مصداق پیدا

کند. از این‌رو برای اولین بار در کشورهای

نظیر آمریکا، سوئد و سوئیس، مراکزی به

مکانی برای اشتغال کودکان!

نگاهی به تاریخچه و علل پیدایش خانه‌های اسباب بازی در ایران و جهان

سارا جلالی

کارشناس ارشد و مدیر خانه اسباب‌بازی شهید امینی، منطقه ۱۲ تهران

نام «خانه‌های اسباب‌بازی»

تأسیس شد که به کودکان اسباب‌بازی امانت می‌داد. همکاران این گروه در سال ۱۹۸۶ به ابتکار کشورهای برزیل، آرژانتین، کلمبیا و اروگوئه، فدراسیونی به نام «لودوتکا» ایجاد کردند که کانون توجهش از اسباب‌بازی

و بازی به بازیکن و فعالیت‌های مربوط به بازی تغییر جهت داد. کار این مرکز فقط پر کردن اوقات فراغت کودکان و خلأ نظام آموزش رسمی نیست و می‌تواند به حل بعضی از مسائل جدی‌تر کشورهای در حال توسعه، مثل ترک تحصیل کودکان، بی‌سوادی و بزهکاری که برخاسته از زندگی حاشیه‌نشینی است، کمک کند. ساختن اسباب‌بازی از مواد بی‌مصرف، برگزاری بازی‌های مهارتی و مسابقه، ابداع لباس‌های مبدل، کشف طبیعت و محیط زیست، موسیقی، تئاتر و رقص، از جمله فعالیت‌های خانه‌های اسباب‌بازی است.

هدف عمده و اساسی این مراکز بر این تفکر استوار است که بازی موجب رشد انسان‌های خلاق و متکی به نفس می‌شود که برای حضور در جامعه آمادگی بیشتری خواهند داشت.

با توجه به نقش و اهمیت بازی و اسباب‌بازی‌ها در رشد همه جانبه کودک و از آنجایی

نمی‌گذرد، شناخت نقاط

قوت و ضعف‌های این خانه‌ها کمک شایانی به بهبود و اثرگذاری بهتر این مکان‌ها بر کودکان خواهد کرد.

هر مکان و جایی که برای هرگونه فعالیتی در نظر گرفته می‌شود، می‌باید از یک سلسله ویژگی‌ها و شرایط عمومی برخوردار باشد. شرایط عمومی که خانه‌های اسباب‌بازی از نظر اداره کل سلامت باید دارا باشند عبارت‌اند از:

- محله محور بودن؛
- ترجیحاً استقرار در پارک‌ها و اماکن عمومی با حداقل فضای آموزشی ۵۰ متر مربع در طبقه هم‌کف؛
- داشتن سرویس‌های بهداشتی مناسب و مرتب برای استفاده کودکان؛
- داشتن سیستم‌های گرمایشی و سرمایشی مناسب؛
- داشتن کف پوش مناسب و بهداشتی؛
- داشتن رنگ‌آمیزی مناسب، بهداشتی و شادآفرین؛
- رعایت اصول ایمنی و بهداشتی.

که در کلان شهر تهران هزاران کودک مشغول بازی هستند که شرایط، ابزار و وسایل مناسب بازی در اختیار ندارند و مرکزی هم وجود ندارد که به شهروندان فرهنگ بازی، استانداردهای بازی و اسباب‌بازی مناسب را معرفی کند، اداره کل سلامت شهرداری تهران به منظور رفع نیاز کودکان به وسایل بازی مناسب و کمک به آن‌ها در ایجاد روابط بین هم‌سالان، شناخت پدیده‌ها و روبه‌رویی با مسائل جدید در حین بازی و آموختن روش صحیح استفاده از بازی و اسباب‌بازی و در کل ارتقای فرهنگ بازی در خانواده‌ها در سال ۱۳۸۵، خانه‌های اسباب‌بازی را در مناطق ۲۲گانه شهر تهران تأسیس و راه‌اندازی کرد.

در حال حاضر بیش از ۱۵۰ خانه اسباب‌بازی در تهران راه‌اندازی و فعال شده‌اند. با توجه به این که مدت زیادی از تأسیس خانه‌های اسباب‌بازی شهرداری تهران